

Føroyskur dansur

(Framhald frá nr. 10).

Summir menn vóru trekir at lata kvæðir frá sær til aðrar at læra og mangan var tað so, at vissar ættir vildu hevda sær kvæðir ávis mann eftir mann, og frá verður sagt, at mena hava tikið kvæði av øðrum við at hava hoyrt tað kvæðið triggjar ferðir á dansi.

Sjálvðan varð sama kvæði kvæðið meir enn eina ferð um veturin, tí ikki vildu teir, at tey skuldu verða fótatræð.

Tíðliga á kvøldi var farið at dansa og dansað varð alt kvøldið, til hvør fór heim til sín. Vóru tey mødd av at kvæða og dansa, so trivu tey í spólini, bandadans, sandoyardans og gomluketu, og ikki at gloyma niðurspólini, ið tikið varð til áðrenn farið varð til húsa. Høvði ein valt sær gentu, hann hevði tokka til, so skuldi lógvin fyrr verða húðaleysur av reimini, fyrr enn hann lat hana fara øðrum til handa.

Síðiliga gekk dansurin, uttan brestan og brótan, øll livdu við í teim hendingum, ið fram fóru í kvæðunum og vakurt var at síggja tað skiftandi lag á dansinum og og tey brosandir og álvarsomu andlitsdregini á teimum, ið dansaðu, alt lagandi seg eftir um hendingarnar vóru daprar, álvarsamar og reyðmannsligar, ella tær vóru skemtiligar og ástarbornar.

Festulávints mánakvøld var seinasta danskvøld. Tá taldu teir jólini og hvør maður strikaði hógvuna av høvðinum, tí tá fór fram nakað, ið var heilagt og fyri tí, ið heilagt var, høvdu teir gomlu djúpastu virðing.

Tá ið jólini vóru teld, plaga teir at kvæða brúðarvísuna og tær vísur, ið til hana hoyra og aftur aðrir plaga at kvæða Grim av Miðalnesi aftaná brúðarvísuna.

Tá farið varð til húsa heilsaðu tey hvørjum øðrum og segdu: Gud má ráða, hvar vit dansa onnur jól. Aftanfyrri hesa heilsu lógu djúpar kenslur. Brúðleypsdansur og grindadansur verður mangan tikið til sum framúrskarandi.

Eitt dømi skal eg nevna um grindadans.

Meðan teir gomlu hava sitið inni og tosað, byrja teir ungu at dansa. Veðrið er so fagurt, at teir unna sær ikki at fara inn í dansistovuna, men treða dansin á slættari fløtu. Ein summarnátt av teim vænastu einum eydnast at njóta á ævini í slíkum veitslurómi.

Sælt ljóð yvir bygdina hesa vøkru summarnátt hevur drigið bæði ung og gomul, kvinnur og menn saman.

Sjálvur kallsmaðurin er nú komin í dansin og hevur byrjað »Einars rímu«, hann er komin so langt út, at risin biður gandafinnin rúnir binda og senda aftaná Einar.

Fremmandur háttmentaður maður er komin til bygdar og stendur hugtakin og lýður á henda vena

sjónleik. Teir kvæða: »So var veður á sjónum hart væl mátti ódnir kalla; so stýrði Einar ungi, at hvorgum borði hallar.«

Menn liva við í hvørjum orði, hugtakin og handafastir. »So var veður á sjónum hart aldan reis frá grunni, Einar heldur um gullbjálkan, nú hevur hann Gud í munni.«

Skjótt sæst, at hvørt eygnabrá verður álvarsamari, lagið hólígari. Fremmandamaðurin hevur strikað hógvuna av høvðinum, faldað hendurnar um hana og stendur eins og hann var vorðin til stein. Fram verður hildið: »Frammi á teiri sævarbylgju tað brennur sum bálaeldur: »Ikki skulu livið láta, so leingi sum Ormurin heldur.« Aftur skiftir lag og eygnabrá, dansað verður við treystum viðbragdi, menn lýta við brosi hvør av øðrum, armar kreppast, spengur spennast, sligið verður treystliga á vøllin. Tað lýsir ein frøði av hvørjum andlitið í takksemi til hin alvalda fyrgugan til tann reysta kappa, ið stýrði Orminum.

Tá kvæðið var liðugt, tók fremmandamaðurin í hondina á kallsmanninum og mælti: »Fegin vildi eg havt kvæðið við tær, vinur mín, men trúgv mær, eg stóð so hugtakin, sum ongantið áður, og helt eg fremmandur maður, at tað var halgibrot at bróta ringin.

Ein annar skipar Viljorm Kornus: »Grána tekur nevur mítt, elli tekur at byggja;« og »Eingin hevur so reystur livað, at deyðin má jú fylgja, heimsins liv forgongur brátt, rætt sum ein havsins bygja.« Øll mannarnátt er við bæði við liv og sál.

Ein yndislig summarnátt er farin aftur um við ógloymandi minnum fyrri tey luttakandi, ein halgur fundur, so eyður og kensluborin í Guðs undirfögru náttúru.

Meta okur saman dansin fyrri bert 40 árum síðan og nú, verður myndin dapur.

Tá gleddu fólk seg yvirhøvdur til dansitíðina, tí har var hugni og gaman at sláa ring í glasstovuni og hoyra kvæðini græiða frá kappabrogdum, bardögum millum heidnar og kristnar, ástarleiki, lokabrogdum og hildarleiki.

Tann, ið hevur lært kvæðini til fullnar, hevur notið miklan kunneleika og stóra mentan. Í hesum viðfangi má sigast, at alt ov lítið verða kvæðini nýtt heima í skúlnum hjá okum. Dansurin nú á døgum er komin á gravbakkann og er bert ein skuggamynd av sær sjálvum. Hví er dansurin farin so illa hesi seinastu 40 árin? Henda spurning kann tosað stógv um, men eg skal gera stutt av og nerta við triggjar av høvðsgrundunum, ið hava verið dansinum at skaða. Fyri tað fyrsta: Tá ið dansurin fór úr glasstovunum, og í dansistovurnar

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKT PRODUKT

FINT PRODUKT

GRÓT OG SKERVUR

Øll, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantónið.

Grót og skervur megu verða goldin fyrst, áðrenn tey verða heimtað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyrri kommununa.

FROÐBIAR SÓKNAR KOMMUNA

PRENTSMÍÐJAN Á HEYGSBREVIT

TÓRSHAVN

AVRIKAR ALT PRENTINGARARBEIÐI

TELF. 1820

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn

Føroya Bjór

OL- og MINIRALVATNSVIRKI

Føroya

Pilsnar

Ekta

Maltøl.

Citron sodavatn

Appelsin limonada

Hindber limonada

Jordber limonada

Vanillie limonada

Appolinaris

EINAR WAAG, Klakksvík — MÁLTRÁÐUR 4

TRYGGINGARSAMBANDIÐ

FØROYAR

Føroya Kríggstrygging. telf. 1086

Føroya Sjóváttrygging ... telf. 1086

Føroya Brunatrygging.. telf. 1089

Føroya Vanlukkatrygging telf. 1721

Vit tryggja:

Bátar - skip - vøru - hús - innbúgv - ferðagóðs bilar o. a.

Føroyingar eiga at tryggja í landsins egnu trygging

misti hann nógv. Hitt eldra fólkíð fall frá dansinum, tí óhugnaligt var at sita í hesum køldu dansistovunum, afturimóti teim flögvu roykstovunum, hvar ein kundi sita og prátta við vinir og kenningar. Hetta mátti so verða, tí fáur nú á døgum hevði viljað lánt hús til dans kvøld um kvøld. Tó nú eru mong dansihús gjørd meira hugnalig.

• Onnur orsøkin er hin útlendski

dansurin, ið treðkaði seg inn og kom at verða til stóran báða fyrri hin føroyska dansin.

Hin triðja orsøkin eru tær religiøsu streymálinar, ið komu floymandi inn yvir landið og sóu seg heilt rangoygdan inn á dansin.

Hesir religiøsu bólkar hava sæð og síggja so ringt í okra dansi og kvæðum, at tann, ið fer at dansa (Frh. á 4. síðu)